

KYBERKRIMINALITA

Kateřina Hajn Kolářov

POJEM KYBERPROSTORU

- Kyberkriminalita je páchaná pomocí kyberprostoru
- Neustálý rozvoj kyberprostoru
  - Veškerý virtuální svět se širokým využitím
- Nezbytná regulace kybernetického prostoru
  - Úmluva Rady Evropy o kybernetické kriminalitě
  - A další mezinárodní dokumenty upravující základní rámec
- Relativní anonymita pachatele
- Rychlost výměny dat

SPECIFIKA KYBERKRIMINALITY

- Časoprostor nehraje roli
  - Lze napadnout odkudkoli, a to kdykoli
- Dominuje použití internetu, ale není jediným prostředkem
- Odhalování a dokazování kyberkriminality
  - Vyžaduje technické vybavení a odborné schopnosti
  - Přeshraniční rozsah
- Malé náklady pachatele vs. vysoké náklady na důkladné zabezpečení
- Sociální sítě
- Rychlý technologický rozvoj nestíhá legislativa
- Páchání bez přítomnosti poškozeného

- Značná latence
- Charakteristika pachatele
  - Záleží na typu trestné činnosti
  - Vysoká anonymita vyvolává pocit neodhalitelnosti
  - Amatéři i profesionálové
- Charakteristika oběti
  - Opět záleží na typu trestné činnosti
  - Viktimnost zvyšuje vlastní neopatrnost
- Typické útoky v kybernetickém prostoru
  - Útoky proti důvěrnosti, integritě a dostupnosti počítačových dat a systémů
  - Útoky spočívající ve vytváření a šíření škodlivého obsahu
  - Útoky spočívající v porušování práv duševního vlastnictví
  - Tradiční kriminalita v novém kabátě

  - Útoky umožněné využitím ICT
  - Útoky pouze usnadněné použitím ICT, které lze páchat i bez nich

ÚTOKY PROTI DŮVĚRNOSTI, INTEGRITĚ A DOSTUPNOSTI POČÍTAČOVÝCH DAT A SYSTÉMŮ

- Překonání softwarové ochrany či hesla
  - Psychická manipulace, phishing, keylogger, prolomování hesel, IP spoofing, pharming využití technických prostředků k průniku do systému (hackeři, crackeri), sniffing
- Malware
  - Počítačové viry
  - Počítačové červi
  - Ransomware
  - Spyware

ÚTOKY SPOČÍVAJÍCÍ V ŠÍŘENÍ ŠKODLIVÉHO (NELEGÁLNÍHO NEBO NEBEZPEČNÉHO) OBSAHU

- Dětská pornografie
  - Včetně sextingu
- Kybergrooming
- Kyberšikana
  - Včetně kyberstalkingu
- Návody k páčání určitých útoků
- Fake news
- Hoax

TRADIČNÍ KRIMINALITA V NOVÉM

- Podvod
- Zneužívání platebních karet
- Tzv. Nigerejské dopisy
  - Dojemný příběh vybízející k poskytnutí finančního daru
  - Participace na zisku po zaslání vstupní platby
- Provozování hazardních her bez povolení
- Nepoctivé hry a sázky
- Zneužití osobních údajů
  - Krádež identity
- Legalizace výnosů z trestné činnosti
- Černý trh

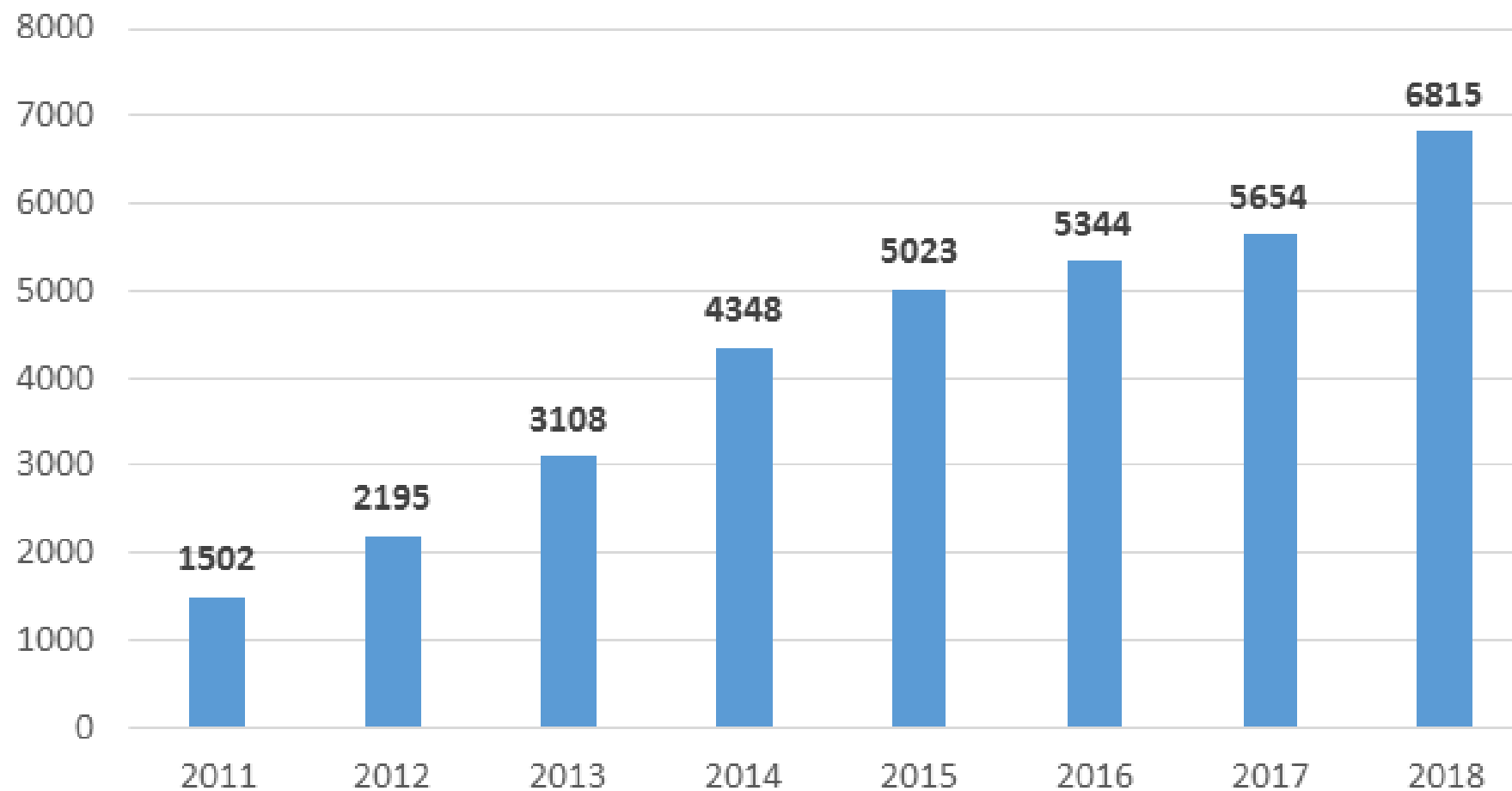
STAV KYBERKRIMINALITY

- Statistiky obecně nevykazují kyberkriminalitu samostatně
  - Tzv. počítačové trestné činy
    - Neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací
    - Opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat
    - Poškození záznamu v počítačovém systému a na nosiči informací a zásah do vybavení počítače z nedbalosti
  - U jiných TČ lze odhadovat, do jaké míry jsou páčány pomocí kyberprostoru

- Policie ČR od roku 2011 sleduje počet trestných činů spáchaných v kyberprostoru
  - Trvalý nárůst
- V roce 2018 bylo v oblasti kybernetické kriminality a kriminality páchané na internetu evidováno 6815 trestných činů, což ve srovnání s rokem 2017 (5654) potvrzuje nárůst o více než 1000 skutků
- Největší meziroční nárůst byl registrován v oblasti mravnostních trestných činů
  - Nezletilí nejsou pouze oběťmi, ale i pachateli
- Narůstá i výskyt tzv. hoaxů

Nápad trestné činnosti kybernetické kriminality a kriminality páchané na internetu 2011 - 2018

Graf: Kyberkriminalita. *Policie české republiky* [online]. Policie ČR, © 2019 [cit. 11. 12. 2019].
Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/kyberkriminalita.aspx>

KONTROLA KYBERKRIMINALITY

- Počítačové TČ a další skutkové podstaty
- Spáchání činu prostřednictvím kyberprostoru je přitěžující okolností, jedná-li se o spáchání činu veřejně přístupnou sítí nebo veřejně
- Další zákony
  - Zákon o kybernetické bezpečnosti
- Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost
- Prevence
  - Monitorace Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost
  - Ochranný software – antivir
  - Obezřetnost
  - Zálohování důležitých dat
  - Fyzická ochrana jednotlivých zařízení
  - Osvěta
  - Rodičovská kontrola

DĚKUJI ZA POZORNOST

ZDROJE

- GŘIVNA, Tomáš; SCHEINOST, Miroslav; ZOUBKOVÁ, Ivana a kol. *Kriminologie*. 5., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, 588 s. ISBN 978-80-7598-554-5.
- Kyberkriminalita. *Policie české republiky* [online]. Policie ČR, © 2019 [cit. 11. 12. 2019]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/kyberkriminalita.aspx>
- MUSIL, Stanislav. *Počítačová kriminalita*. 1. vydání. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2000, 299 s. ISBN 80-86008-80-0.